Ч. 215 (12.871).

Львів, субота 26. вересня 1931.

Opłata pocztowa zapłacono ryczałtem.

Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 6·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 амер. дол., Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За „моральне“ і всяке інше роззброєння.

I.

Хто проти роззброєння? Ніхто! Так виглядає офіціяльна відповідь у справі, яка сьогодні гнітить народи, робить невикональними державні бюджети й ставить всю світову господарку над берегом пропасти. Міліони ходять голодними й обдертими, а рівночасно день і ніч працюють фабрики над дальшим зброєнням, виряджениям військ, нагромадженням военного матеріялу на випадок, коли треба буде ті маси повести в імя... ну, ще сьогодні невідомо, в яке і чиє імя — взаємно проти себе. Парадоксальність ситуації знають добре провідні голови сучасного світу, і ті праві і ті ліві. Вправді залякування мас ріжними нещастями на випадок здержання чи занехання зброєння продовжується, але мабуть мало вже таких наівних, щоби думали, що краще: вмерти з голоду, коли в арсеналі будуть найновіші скоростріли, чи бути ситим і вести трохи кращу економічну й миршішу політику. Правда, на шлункові і миролюбиві міркування є деякі засоби, яких сама згадка зроджує дисципліну, але віра в них захитується все більше й більше, щоби тільки не згадувати неприємних випадків в англійській фльоті, які нагнали неодному державному діячеві у широкому світі немилих гадок і рефлексій.

II.

Отже роззброюємося! На лютий 1932 р. скликано в цій справі конференцію, якої уладження коштує рівно 3 міліони франків та якої вислід не невідомий. Ліга Націй вставила потрібну суму до свойого бюджету й приготовила все як слід. Обіцяла видати навіть інформаційну брошуру про стан зброєння держав, що беруть участь в конференції. Та ця роззброююча щирість з роззброєневою конференцією викликала немилий дисонанс. Перші Совіти не схотіли виявити, як виглядає їх виключно „оборонна“ сила, що має їх хоронити перед імагінованим наступом всієї решти світу. Зате нпр. Німеччина поспішилася й виказала, що не має навіть стільки війська, скільки їй дозволяє версайський договір. На це відповіли достойні побідники, що це просто ігноровання конференції, а на шпальтах деяких інших газет появився запит: як може Німеччина мати 100.000 війська, як лише в одній немилій демонстрації брало участь 150.000 умундурованих добродіїв? Та до цього „щирого“ визнання про стан зброєнь долучилась ще одна неприємна справа: СРСР і Італія договорились, що „поза конференцією“ подають собі до відома стан своїх зброєнь.

III.

Сенатор Бораг поставив внесок в північно-американському сенаті, щоби запропонувати лютневій конференції пятирічну перерву в зброєннях. Злучені Держави П. А. будуть вважати цю перерву за обовязуючу для себе щойно тоді, коли всі держави на це погодяться. Але що вже скромне підготування конференції виявило велику розбіжність, то мабуть в одноголосну ухвалу відсунути зброєння не вірить і сам оптиміст Бораг. Та це не перешкаджає обильному розплодові ріжних інших роззброєневих ідей і проєктів, усе — очевидно — на спасення людськости й для піднесення престіжу винахідчикам нового миротворного ліку.

IV

Міністр закордонних справ Польщі вніс до генерального секретаріяту Ліги Націй меморіял про „моральне“ роззброєння. Моральне не тому, що внескодавець не вірить загалом у фактичне роззброєння, а тому, що воно торкається так сказатиб духового почину самих зброєнь. Це моральне роззброєння обнимає такі точки: 1) щоби ввести в карних кодексах держав кару за підюджування до війни і ширення фальшивих відомостей про міжнародне положення; 2) щоби створити міжнародній трибунал журналістів, який карав би своїх товаришів за працю шкідливу миром; 3) щоби хоронити молодь перед вщіплюванням ненависти до других народів, а річ іде тут головно про те, щоби вчителі не використовували своєї позиції на пропаганду проти мира. Отсе головне з меморіялу польського міністра закордонних справ до Ліги Націй про „моральне“ роззброєння.

V.

Так отже будуть карані: ад 1) журналісти карним законом; ад 2) журналісти власною рукою; ад 3) учителі (ким і чим, ще не відомо). Тоді моральне роззброєння запевнене. Все це, очевидно, якщо Ліга Націй прийме польський проєкт. На це покищо нема виглядів, але може лютнева конференція цим займеться. Невиключене навіть, що це буде одиноким досягненням цеї конференції. І є оптимісти, які вірять, що воно поможе. Хоч будуть дальше працювати фабрики зброї й муніції й хоч кожний 4-ий громадянин Европи ходитиме у військовому однострою. Але добре, що раз вкоротиться войовничий розмах журналістів і вчителів, що завзялися розбити миролюбивий світ, якого фактичні керманичі такі... далекі від війни!

Значить, з роззброєнням світу справа поважна. Правда, часописи принесли вістку про збройну розправу на Далекому Сході і зараз-же ствердження компетентних чинників, що це зовсім не перечить пактові Кельоґа. Бо як воно виглядалоб перед лютневою конференцією? І як виглядалаб „моральна“ сторінка роззброєння? Ліга Націй не може спинятися перед такими дрібницями...

(Хр.)

Єдиним фронтом.

Вже в статті „Зворушлива солідарність“ (ч. 79 „Діла“ з ц. р.) мав я нагоду навести ту оцінку, яку находять товариства „Просвіта“ і „Рідна Школа“ на сторінках комуністичної преси по той бік Збруча.

Тількищо надійшло сюди, до Праги, 5—6 число „Комуністичної Освіти“ за ц. р., де знов атакується Т-во „Рідна Школа“ у Львові. В замітці під заголовком „Рідна Школа“ на послугах польського фашизму“ на адресу „Р. Ш.“ кидається обвинувачення в тому, що „вихованням в „Рідній Школі“ кермують попи й клерикали“, що „переводять строгу цензуру книжок рідношкільних бібліотек“, що „задушують всякий прояв вільної думки“, що „українські приватні школи підтягали себе чимраз більше і на щораз вищий щабель льояльности“ і т. д. (Див. 226-у стор.).

Нема нічого дивного в тому, що Харків з такою завзятістю напосівся на Т-ва „Просвіта“ і „Рідна Школа“ у Львові, бо вони є сіллю в його очах: на Рад. Україні давно вже знищено „Просвіти“ і навіть усунено з життевого обігу слово „просвіта“, як синонім контрреволюції, а рівнож нема на Рад. Україні ніякого сліду приватного шкільництва та до того ще в українсько-національному дусі! Якже можна терпіти все це у себе під боком? Підвести все життя під один ярлик — такий є лайтмотив усієї комуністичної політики.

ЦК КПЗУ, слухняно виконуючи наказ з Харкова, розробив докладний плян наступу на дві найповажніші культурно-просвітні установи в Галичині.

Може бути, що найдуться охочі пристати до заклику ЦК КПЗУ — зірвати з середини вже налагоджену з такими труднощами працю згаданих тут двох установ — в глибокім переконанні, що там, на Рад. Україні, культурно-просвітня праця справді стоїть на недосяжному рівні.

Був би радий, колиб до них дійшов голос одного з найвідповідальніших чинників у культурно-просвітній праці на Рад. Україні, а саме, голос нар. комісара освіти С. Скрипника, який в своїй статті „Організувати справу дитячої бібліотеки“, що вміщена в тому-ж таки числі „Ком. Освіти“, пише таке: „Треба передовсім констатувати занедбаність на Україні цілої бібліотечної справи... Треба визначити, що в нас справа бібліотек стоїть надзвичайно кепсько... Методичного керівництва не було майже зовсім“. (Див. 5-у стор.).

Що може придбати Галичина при встановленні „якнайтіснішого звязку з просвітними організаціями Рад. України“ (п. 6 ударно-революційних гасел в інструкції-обіжникові ЦК КПЗУ про роботу комуністів у „Просвітах“), коли там, на Рад. Україні, культурно-просвітна праця взагалі і бібліотечна зокрема стоїть „надзвичайно кепсько“, згідно зі щирим признанням самого керівника нар. освітою на Рад. Україні?

Замість того, щоби для тріюмфу вимріяної комуністами нереальної ідеї шукати облудних зразків та непевної підпори на стороні, єднаймося міцніше навколо своїх організацій, що протягом довгого часу ведуть невпинну боротьбу для досягнення реальних інтересів українського народу. „Станьмо всі до одної лави, щоби спільними силами підняти розвиток діяльности „Просвіти“ і „Рідної Школи“ в напрямі, який веде до скріплення цієї діяльности з усім життям українського народу! Тільки такою акцією зможемо дати належну відсіч усім експериментам, що мають на меті звести з єдино правдивого шляху на манівці працю наших найстаріших і вельми заслужених товариств.

Отже вперед, а не в бік!

Ст. Сірополко.

—o—

Більшовики продають трофеї з під Полтави.

До берлінських газет доносять із Штокгольму, що там продають тепер в публичної продажі всілякі трофеї, що попали в російські руки в російсько-шведських війнах, а особливо в бою під Полтавою. Більшовики запропонували були всю цю російську добич, зброю та хоругви, шведському правительству та воно відмовилося від купна, заявляючи, як кажуть, що воно не хоче грішми здобувати наново те, що було втрачене кровю. Щойно після цього більшовики рішилися пустити цілу збірку на публичну ліцитацію.

Уряди гороїжаться.

З Токіо повідомляють, що китайський уряд відкинув предложення утворити мішану комісію, зложену з трьох японців і трьох китайців, що розглянулаб усі спірні справи між Японією та Китаєм. На думку нанкінського уряду ситуація посунулася за далеко. Одночасно японський уряд заявив, що не згодиться, щоби Союз Народів або якась інша третя сторона мішалася до цього конфлікту. Справа може бути полагоджена тільки між Китаєм і Японією.

Участь українців у міжнародніх наукових конґресах.

20. ц. м. розпочався у Парижі 15-ий міжнародній антропольоґічний та преісторичний конґрес, що протягнеться до 27-ого вересня. В конґресі беруть також участь українські учені, між іншими проф. В. Щербаківський з Праги, що відчитає реферат про похоронні обряди на Україні в часі мальованої кераміки, й проф. В. Шульгин, що зголосив реферат про етнічну одність українців. Радянська Україна заступлена В. Рубашкином з Харкова, що засідає в міжнароднім орґанізаційнім комітеті. Між зголошеними рефератами чужих учених є кілька рефератів, що відносяться до України й української території. — Недавно тому відбувся в Женеві міжнародній лінґвістичний конґрес, у якому зпоміж славян узяло участь 9 чехів, 6 москалів, 4 поляків, 3 південних славян і 3 українців. Радянський Союз не був заступлений. На конґресі д-р Р. Смаль-Стоцький мав реферат про українські виклики.

З. К.

Оборона прав рідної мови

в гр.-кат. церкві.

III.

Староство в Чорткові перекреслює усі рішення вищих інстанцій і само декретує закони!

Староство у Чорткові забуває, що і в загальній адміністрації обовязує рівнож принцип **рішеної справи** та правосильности виданих в ході поступування рішень (част. XII. арт. 72, 73 про адмін. поступування в П. РП. з 23. III. 1928 ВДЗ. № 36 п. 341). Без видання якихось нових рішень, опертих на інших, ніж раньше правних основах, — рішення влади в тій самій справі вяже ту владу, яка таке рішення видала, а сторони дістають певні права на основі правосильного рішення. Староство у Чорткові, не вважаючи на основне рішення Найвищого Суду у Варшаві в головній справі, бо в справі, що гр.-кат. парохи не є обовязані предкладати судам виказів померших і дітей в державній (польській) мові і що не можуть бути за те карані, покликується на ті самі розпорядження і рішення з рр. 1929 і 1930, які вже **вирішив** правосильно в дорозі карно-адміністраційного поступування в ході всіх інстанцій Найвищий Суд у Варшаві. Староство у Чорткові гадає, що ті перерішені розпорядження мають самі для себе якийсь правний титул і тому приноровлює до гр.-кат. парохів „примусове поступування в адміністрації", щоби вимусити грошевими карами те, до чого гр.-кат. парохи не є обовязані: до виконання вдруге обовязку, який по думці обовязуючих приписів вони вже раз виконали, бо до предложення вдруге тих самих виказів, з яких судова влада зробила вже урядовий ужиток, через що такі викази стали безпредметовими. (Арт. 6. зак. 2. розп. През. РП. № 36 п. 342).

Проти того рішення повіт. староства у Чорткові, згідно з виразним приписом закону (арт. 18, 19 ВДЗ. № 36 п. 342) і поученням тогож таки староства, внесено в законнім речинці відклики до воєвідського уряду в Тернополі. Ці відклики, досі невирішені і досі залишилися без відповіди.

По предложенню городському судові у Чорткові другої серії нових виказів смерти парохіян і нешлюбних дітей в травні 1931 р. за дальший речинець, — староство у Чорткові новим рішенням того самого змісту, з покликанням на ті самі свої попередні рішення з 1929 і 1930 рр. (ч. 8359, 6029 і 4729), осуджені правосильно Найв. Судом в Варшаві, не вижидаючи рішення воєвідського уряду у Тернополі, як також не вважаючи на дальші представлення і відклики гр.-кат. парохів в тій самій матерії,— накладає знову безпідставно і без ніякого титулу проти гр.-кат. парохів високі грошеві кари; воно наказує знову предложити до 7-ох днів ті самі викази, хоча вони були вже предметом урядування городського суду у Чорткові, який на підставі тих виказів виготовив дотичні спадкові і пупілярні акти, а тим самим ті викази стали безпредметові і без дальшого значіння.

Однак цим разом староство у Чорткові пішло ще дальше. Без усякої правної підстави, всупереч виразному приписові (арт. 18, 19 розп. През. Р. П. з 22. III. 1928 ч. 36 п. 342), воно задекретувало в своїх рішеннях з 16.—20. VI. 1931 ч. 39/31, що проти того екзекуційного рішення „нема права відклику" (сік!).

Цікаві ті рішення, як своєрідні документи теперішнього часу і засобів правління в адміністрації, звучать дослівно:

Starosta Czortkowski
L. 39/31
76

Czortków, dnia 16. czerwca 1931.

Sprawa używania języka państwowego przez gr. kat. proboszczów jako prowadzących metryki.

Do
Wielebnego Ks. Mikołaja Iwachniuka
gr. kat. Proboszcza jako prowadzącego metryki
w Dżurynie.

Przedłożonych Sądowi grodzkiem[n] w Czortkowie dnia 17/4. 1930 wykazów zmarłych i nieślubnych dzieci za czas od 1/10. 1930 do 1/3. 1931 r. wypełnionych w języku nie państwowym nie przyjmuję do wiadomości i odwołuję się do moich zarządzeń w powyższym przedmiocie z dnia 23/9. 1929 L. 8359 i 9/10. 1929 L. 6029, tudzież przypomnienia mego z dnia 18/12. 1930 L. 4729/30 i stosuję niniejszem na zasadzie art. 8, 14, 15, 45, 48 rozp. Prez. R. P. z dnia 22/3. 1928 o przymusowem postępowaniu w administracji Dz. ust. R. P. Nr. 26 poz. 342 i przy oparciu się na postanowienie prawne szczegółowo powołane o powyższem zarządzeniu względem Wielebnego Ks. Proboszcza jako prowadzącego metryki karę pieniężną w kwocie 50 zł. celem przymuszenia sporządzenia wyż. wspomnianych wykazów w języku państwowym. Zarazem proszę o przedłożenie mi tych wykazów do dni 7 pod rygorem zastosowania ponownej kary pieniężnej celem przymuszenia wykonania właściwych wykazów.

Przeciw powyższemu orzeczeniu egzekucyjnemu niema prawa rekursu.

Z polecenia Starosty powiatowego
Mr. Jan Kurzeja, mp.
Zastępca Starosty.

Зовсім зрозуміло, що всі гр.-кат. парохи чортківського деканату, не вважаючи на таке фальшиве поучення, внесли проти того наказу староства відклики, реаґуючи також проти самого того поучення. Але староство у Чорткові другий раз просто зіґнорувало виразні приписи „про адміністраційне поступування" (арт. 75 розп. През. РП. з 22. III. 1928 ВДЗ. № 36 п. 341) і одним почерком пера — **„sic volo, sic iubeo"** — без подання якоїнебудь правної основи, себто припису, на якім опирається, без правних і фактичних основ (арт. 75 уст. 2) і без права подання приписаного законом правного поучення (арт. 75 уст. I), на внесених гр.-кат. парохами писемних відкликах задекретувало:

„Zwracam bez rozpatrzenia, albowiem w myśl przepisów" (яких?!) **„o przymusowem postępowaniu w administracji przeciw orzeczeniu egzekucyjnemu nie przysługuje żaden środek prawny". (Sic! — Sapienti sat!).**

Проти такого очевидного і яскравого насильства над виразними приписами закону, проти такого самовільного рішення без усякої фактичної і правної основи — гр.-кат. духовенство зареаґувало знову, відкликуючися в дорозі приписаних законом інстанцій до воєвідського уряду у Тернополі, залучуючи одночасно звернені поодиноким гр.-кат. парохам рекурси.

Д-р Остап Юрчинський.

(Продовження буде.)

Безсильність Союзу Народів.

В справі японсько-китайського конфлікту відбулося 23. ц. м. надзвичайне засідання Ради Союзу Народів, однак тревало всього кілька хвилин, після чого його відложено. Предсідник Ради звернувся до урядів воюючих держав із зазивом, щоб підчинилися рішенню, ухваленому Радою Союзу. Японська делеґація запевнила, що досі не дістала ще нових інструкцій щодо становища японського уряду в цій справі. З іншого джерела повідомляють, що японський уряд дав вправді своїм військам приказ припинити бої, однак ґенерали не слухають.

Японські окупаційні війська дістали з Кореї нові підкріплення і посуваються в глибину північної Манджурії. Заняли вже бічну залізничу лінію, що біля Супінкай скручує від головної манджурської лінії в напрямі пустині Ґобі.

З УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ.

Розбудова Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові.

Не дивлячись на загальну крізу, Музичний Інститут розбудовується дальше. І так у цьому шкільному році веде Інститут у Львові:

1) **Нормальну школу усіх консерваторійних предметів,** а саме: інструментальних, вокальних, сольових, збірних і всіх теоретичних — включно з концертовим курсом для інструментів і композицією для теоретиків. Наука відбувається після найновішого пляну, приписаного міністерством освіти. Ця школа зачислена офіціяльними чинниками до „А-кляси" музичних шкіл у Польщі, коли тимчасом у нижчій „Б"-клясі є дві польські консерваторії (Вильно і Бидґощ).

2) **Трирічний Педаґоґічний Курс,** як приготування до державного іспиту для майбутніх учителів музики в середніх школах. Цей курс є вже в цьому році повний, з усіми трьома роками. Бажаючі можуть вступати на котрийнебудь рік, в залежності від приготування. В плян навчання входять не тільки предмети, з яких студіюючий здаватиме іспит, але й такі предмети, які поглиблюють загальну музичну освіту майбутнього вчителя музики. Студіюючі на цьому курсі користуються правом **безплатного** студіювання — після їх вільного вибору — таких теоретичних предметів, які не входять в програму їх курсу, але яких учать в Інституті.

3) **Однорічний Дириґентський Курс** для хоральних дириґентів (початок 1. X. 1931). Цей курс складається із: а) практичної дириґентури, яку вчать не тільки індивідуально, але й дійсно практично, бо в Інституті є два хори (хор дітей і старших). Крім хоральної дириґентури вчать основ орхестрального дириґування, і б) девять теоретичних предметів, примінених спеціяльно для потреб майбутніх дириґентів й одночасно обхоплюючих загальну цілість музичної освіти.

4) **Філію при вул. Бальоновій ч. 2.** На загальне, давно висловлюване бажання нашого громадянства передмість: Жовківського, Замарстинова, Знесіння і Клепарова з днем 1. X. 1931 Муз. Інститут відчиняє цю філію, щоби влекшити, а то й взагалі уможливити нашій молоді науку музики. Плян науки і вчителі ті самі; що в Головному Заведенню при вул. Шашкевича ч. 5, тел. 37-15, де й ідуть вписи та де дають інформації, щодня від 15—19. год.

Зокрема звертаємо увагу нашого громадянства на дириґентський курс. З кожним роком росте у нас число хорів. Їх чимало, але вартість їх дуже ріжна. Причина цього явища в тому, що у нас майже нема вишколених дириґентів. Музичний Інститут пішов назустріч нашому громадянству і — не дивлячись на великі кошти з оснуванням дириґентського курсу — назначив мінімальну оплату (20 зол. місячно за практику й теорію!); Незаможним ще дальша знижка. Ті, що успішно покінчать цей курс, зможуть самостійно і фахово вести хор, а в деяких випадках і орхестральні ансамблі. Головно наше студенство та робітники на освітній ниві повинні скористати з цього курсу. Праця в хорах при школах, читальнях, церквах і т. д. видасть куди кращі овочі, якщо будуть вести її фахівці. Неодин, що має диплом вищих студій, „сидить" без посади, матиме поле для праці і прожитку. Також **кожний майбутній дяк повинен пройти цей курс.** Може тоді краще виглядалиб наші церковні хори, що мають представляти традицію 1000-літньої вокальної культури українського церковного співу!

Метою розбудови своїх музичних шкіл, яку так завзято проводить в життя Музичний Інститут ім. Лисенка, є бажання дати можливість нашому громадянству просвітити свою молодь у всіх ділянках музичного мистецтва і знання — таки у нашій рідній музичній школі. Практика останніх десятиліть показала, що тільки **у своїй** музичній школі де всі, як провід так і вчителі, працюють „не за страх а за совість", можна здобути музичне знання не тільки повне обємом, але й якнайкращою якістю. Це найкраще видно по тих бувших елевах Муз. Інституту ім. Лисенка, які студіюють дальше за границею і завершили там свої студії. М. Колесса, Д-р З. Лисько, д-р Нестор Нижанківський, Богдан Пюрко, Антін Рудницький — всі вони колишні учні Муз. Інституту. Абсольвентів цього Інституту радо приймають у Празі, Відні чи Варшаві до майстерських кляс або рівнорядних. (Д. Гординська, Р. Савицький, Н. Біленька, Д. Герасимовичівна, Е. Цеґельський і т. д.).

Не другорядним є питання матеріяльного забезпечення абсольвентів музичних шкіл. Живемо в добі редукцій, звільнювання з посад і неприймання наших, навіть дуже високо кваліфікованих сил — на державні чи приватні по-

сади. А в цьому шкільному році позискав Муз. Інститут для централі і філій вже шість нових учительських сил (Бандрівська, Колесса, Левицький, Лепківна, д-р Лисько, Рудницький, Пюрко), а в міру розбудови нашої львівської філії на Жовківськім передмістю, отвориться знову варстат праці для наших кваліфікованих музиків.

Музичний Інститут ім. Лисенка у Львові зробив все, що в теперішніх обставинах міг зробити. Тепер черга за нашим громадянством. Молодь має знову вчитися у школах Муз. Інституту, які то школи признали державні чинники як „А"-клясові. Старше громадянство хай масово вступає в члени Т-ва ім. Лисенка (річна вкладка 5 зол.). Це товариство удержує школи Муз. Інституту та головно піддержує Інститут матеріяльно — без чого не булаб можлива не тільки розбудова, але й саме удержання Інституту на повно-консерваторійній висоті. Бо оплати за науку в Інституті є багато нижчі від оплат в чужинних школах. Та це не є одинокою метою Музичного Товариства. Щоби повністю оправдати своє істнування і свою назву, повинно Товариство взяти провід у музичному житті нашого народу. Концерти, видавництво нот, пропаганда музики (виклади, вечірки, популярні лекції) то-що, — ось ділянки, які ще треба, обовязково треба розбудувати! Тому вступайте масово в члени Музичного Товариства у Львові!

Р. Отсен.

З церковних справ.

З Духовної Академії у Львові.

Довідуємося, що на І. рік Духовної Академії у Львові вплинуло цього року понад 200 подань. З того справді рекордового числа принято на цей рік теж дуже поважне число нових кандидатів богословського стану, а саме понад 60.

Розбудова чина оо. Редемптористів.

Чин оо. Редемптористів (св. Ізбавителя), що устабілізувався у нас ще перед війною, розвивається чимраз краще. Чин цей удержує власну гімназію у Збоїсках під Львовом і новіціят в Голоску, після чого висилає ще своїх питомців на якийсь час у західну Европу, передовсім до Бельгії. Позатим чин оо. Редемптористів удержує одну церкву у Станиславові, перебирає одну в Тернополі, має свої станиці на Волині, де, як відомо, апостольським візитатором є редемпторист о. д-р Чарнецький, а також в Канаді. А недавно (7. вересня) канонік Ал. Стойка з мукачівської епархії посвятив новий, модерно збудований монастир чина оо. Редемптористів у Михалівцях на Словаччині. Здвигнення цього гарного монастиря — як читаємо в ужгородській „Свободі" — є заслугою ігумена о. Метода Трчки, людини високоінтелігентної, агільної і незвичайно симпатичної. Під його проводом чин оо. Редемптористів дав уже багато місій для нашого народу на Закарпатті і на Словаччині та всюди здобув собі найбільшу пошану. А що — кінчить свою замітку „Свобода" — чин цей є національно свідомий, то найкраща місія чекає його між нашим народом на Словаччині, де йде безпощадна словакізація.

Невже словак греко-кат. епископом?

Орган чсл. нац. соціялістів „Ческе Слово" приніс недавно статтю, в якій представлено заходи словацьких гр.-католиків у справі створення словацької греко-кат. епархії. Якась група словацьких греко-католиків подала в цій справі меморіял (кому? — Ред.), в якому пишуть, що нинішне положення слов. гр.-католиків дуже тяжке і що їх, мовляв, на Словаччині більше, як українців (русинів). По думці авторів того меморіялу на Словаччині є тепер 120 греко-кат. парохій чисто словацьких, 107 українських і 20 мадярських. Греко-кат. церковних шкіл є на Словаччині 306, з того 167 має словацьку викладову мову, а 131 українську. Тому, мовляв, актуальною є справа іменування греко-кат. епископа словака. — Навівши цю замітку „Ческого Слова", ужгородський „Русскій Вістник" дивується словацьким шовіністам, які на чудо-диво видумали собі словаків греко-католиків, хоч таких ніколи не було і нема. Правда, наші люди на Словаччині говорять переважно спеціяльним діялектом, в якому є дещо і словацьких слів, але від того їм ще дуже далеко до словаків. Очевидно — статистика, яку подають автори меморіялу, наскрізь фальшива і тенденційна. Фантастичними даними про греко-кат. словаків можуть оперувати тільки сліпі словацькі шовіністи, або ренегати з наших таки людей. І на основі такої статистики хотіліб вони добитися греко-кат. епископа словака.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Болгарська преса про Україну.

Останні події на наших землях, а зокрема тяжке положення українців у Польщі, звернули на себе увагу й болгарської преси, що досі мало місця присвячувала українським справам, зайнята власними клопотами і турботами. „Втихомирювання" Східної Галичини, справа українських жалоб, а вкінці англійське заінтересування українськими справами й останній конгрес меншин у Женеві знайшли відповідний відгомін у пресі і то навіть у формі окремих статтей та кореспонденцій. Зокремаж богато матеріялу приніс прегарно редагований софійський щоденник „Македонія", якого головний редактор у листі до автора цих рядків з великою симпатією поставився до українського питання, дякуючи рівночасно за прихильне становище української преси в македонських справах. І так одно з останніх чисел „Македонії" (з 16. ц. м.) приносить переклад статті льондонського часопису „Ню-Стейтсмен енд Нейшен" з 29-го серпня п. н. „Потисничеството въ Полша", в якій представлено европейське значіння подій, що відбуваються тепер у Східній Галичині й викликають загальний інтерес.

Чималу статтю про побут англійських послів Дейвіса й Бара в Галичині, і то з покликанням на „Діло", помістив „Миръ" (ч. 9332 з 18-го серпня) п. з. „Единъ добъръ примѣръ", згадуючи за разом і голос „Газети Польскої".

Як бачимо, перші леди проломані. Требаб тільки, щоби наша еміграція в Болгарії, що виступила вже з власним органом, навязала ближчі зносини з болгарською пресою й стала добрим посередником між Україною та Болгарією.

З. К.

Збройні сили Польщі.

Польський міністр заграничних справ Залеський передав 14. ц. м. генеральному секретареві Союзу Народів, Дрімондові, меморіял з даними про стан збройних сил Польщі, потрібними для конференції в справі розоброєння. На основі того письма стан польської армії представляється так:

Воєнна фльота складається з двох контрторпедовців, трьох підводних суден, 5 торпедовців, 2 канонірок, 4 міноловців, одного гідрографічного корабля, одного транспортовця, одного шкільного корабля, 6 річних моніторів і 8 річних стежних суден.

В ділянці летунства Польща виказує 346 боєвих літаків і 354 військових. Збройні сили у воєнній фльоті мають 3.108 людей, в летунстві 7.929.

Сухопутні збройні сили обчислено на 265.980 людей, в того 17.090 фахових старшин. Крім того в рубриці організацій, зорганізованих на військовий спосіб, виказує Польща 26.617 людей в корпусу охорони погранича, 31.675 державної поліції та 5.905 граничної сторожі.

Військовий бюджет на р. 1931-2 означено сумою 847 міліонів зол. З тої суми на видатки сухопутньої армії передбачено поверх 735 міліонів, на воєнну фльоту поверх 44 міліони, на авіяцію 67 міліонів.

В меморіялі польський уряд зазначує, що возьме на себе всі зобовязання з розоброєневої конференції тільки тоді, коли будуть створені однакові умовини для всіх держав у цій частині Европи. Недосконалість договорів і міждержавних умов приневолювала досі Польщу опирати свою безпеку головно на збройній силі. З політичного положення Польщі виходить, що держава мусить рахуватися з евентуальністю нападу з кількох сторін.

Народні збереження в Чехословаччині.

Сучасний стан вкладів у банках та кредитових установах Чехословацької Республики виявляє нам найкраще в цьому році великий обсяг народніх ощадностей.

Згідно з даними на 1. січня 1931 року ці вклади досягли слідуючої висоти:

акційні банки	кч.	14.345	міл.
кредитові кооперативи	„	17.904	„
Каси ощадностей	„	18.029	„
Окружні сільсько-госп. каси	„	3.892	„
Разом	кч.	54.170	міл.

Слід відмітити, що вклади в кредитових кооперативах перевищують вклади в акційних банках на приблизну суму біля 3 і пів міл. чехословацьких корон. Що торкається кредитових кооператив, то можна встановити найзначніший розвиток у кооперативах системи Кампеліка (Райфайзена), а саме: вклади в цих товариствах досягли в 1919 році суми кч. 1.346 міл., в той час, як у 1930 р. вони перевищували суму 5.064 міліонів кч.

Можна з певністю сконстатувати, що приріст вкладів у всіх вищезгаданих установах залишається незміненим.

Проф. С. Б-ський.

Марш. Пілсудський їде на південь.

З Варшави повідомляють, що з кінцем жовтня або з початком листопада марш. Пілсудський поїде на південь. Проведе там осінь і зиму.

Наглі суди на Мадярщині.

У Будапешті розліпили розпорядок про введення наглих судів.

ОСТАННІ ВІСТИ

Голова „Просвіти" пос. Мих. Галущинський помер.

Нині, в пятницю, в год. 2·30 рано помер голова „Просвіти" посол Михайло Галущинський.

НАД ЧИМ РАДИТИМЕ СОЙМ?

Перше засідання сойму маршал Світальський визначив на 4. год. попол. 1. жовтня. На першому місці денного порядку є вибір двох віцемаршалів сойму, на другому 1. читання низки уряд. предложень.

Маршал повідомив обіжником голови всіх клюбів, що з огляду на ощадність і з огляду на редукції персоналу відтепер не буде розсилати повідомлень про речинці засідань сойму і сойм. комісій до поодиноких послів до дому, а про ті речинці діставатимуть повідомлення лише пос. клюби.

МЕШКАНЕВІ ЕКСМІСІЇ БУДУТЬ ЗДЕРЖАНІ?

Ходять поголоски, що міністерство справедливости здержить окремим розпорядком мешканеві ексмісії з днем 15. жовтня ц. р. на протяг зими 1931-32.

ЯПОНЦІ ЗДЕРЖАЛИ ПОХІД НА ХАРБІН?

Японці бояться війни з СРСР?

До Льондону прийшла вістка, що японці приказали япон. консулеві евакуувати жінок і дітей з японської дільниці Харбіну, одначе не йдуть дальше на місто. Рівночасно, як зачувати, здержали похід у напрямі сх.-кит. зал., тому, щоби не мати конфлікту з Москвою. Більшовицький уряд заявив виразно, що не згодиться, щоби японські війська зайняли цей залізничий шлях. Тому японці задоволилися обсадою першої зал. стації, на шляху сх.-китайської залізниці, кілька км. на північ від Чан-Чуну.

ЩО БУДЕ ТЕМОЮ ФР.-НІМЕЦЬКИХ НАРАД?

У звязку з недалекими фр.-нім. переговорами у Берліні довідується „Франкфуртер Цтг.", що в Парижі приготовили меморіял, який містить передовсім фр.-нім. господарську програму. Найважнішою є пропозиція фр.-нім. постійного комітету з 40 членів. Заступлені там м. ін. будуть референти відповідних фр. і нім. міністерств. Комітет складатиметься з 5 комісій: 1) публ. робіт, 2) транспортова, 3) торговлі, 4) промислова, 5) фінансова.

Японське військо вбило в Мукдені трьох американських громадян.

Трьох американських громадян з Амер. Т-ва Торговлі Тютюном вбило в Мукдені японське військо. Японська влада іменувала бурмістром Мукдену японського полковника, який здавна є прихильником війни з Китаєм, він змушує китайську людність помагати японцям. Рівночасно японці поширюють терен окупації, японські кораблі поплили до Тіен-Тсіну і Тсінг-Тав. До Шангаю заїхали японські кораблі. Серед китайської людности велике обурення.

НОТА БІЛОГО ДОМУ ДО ЯПОНСЬКОГО І КИТАЙСЬКОГО УРЯДІВ.

Посол Зединених Держав у Швайцарії, Вільсон, доручив у четвер предсідникові Ради Союзу Народів п. Леру ноту підсекр. держ. Стімсона. В тій ноті заявляє Стімсон, що американський уряд прилучується до становища Союзу Народів без застережень в справі китайсько-японського непорозуміння у Манджурії. Таку саму ноту вислали Зед. Держави японському й китайському урядам.

Тайна Японська Рада не слухає приказів уряду.

Уряд Японії старається всіми силами спинити японський наступ в Манджурії, одначе тайна рада хоче вести війну до кінця без огляду на вислід і наслідки. Уряд Японії боїться вмішування більшовиків і Зед. Держав у китайсько-японське непорозуміння. Уряд видав приказ здержати марш на Харбін, але невідомо який приказ видала тайна рада і чи японське військо послухає уряду.

ЗАМІСТЬ ЗОЛОТОЇ СРІБНА ВАЛЮТА.

Три знавці, які радять у Льондоні над англійською, голяндською й американською валютою, нараджувалися 24. вересня над справою срібла. Знавці ті є приватною комісією міжнар. торг. палати в звязку з предложенням скликання світової конференції в справі грошей. Свій звіт передасть комісія міжнар. торг. палаті в Парижі.

Швеція підносить дисконт стопу. Берлін не нотує девіз.

Шведський Рінгсбанк підносить від 29. вересня дисконтову стопу до 6 проц.

Бюро Вольфа повідомляє, що цілий тиждень берлінська біржа не нотуватиме ані варт. паперів ані девіз.

ДЕВАЛЮАЦІЯ МАРКИ НА 20 ПРЦ.?

Німецький уряд розглядає проект тимчасової девалюації марки на 20 проц., щоби зрівноважити курс марки з курсом англійського фунта. Хитання фунта спричинило банкроцтво банку Дайхмана і Сп. у Кольонії, який істнував 75 літ.

АМЕРИКАНСЬКО-ФРАНЦУСЬКА НАРАДА ПРО ДОПОМОГУ СВІТОВІ.

Французький амбасадор у Зединених Державах одержить сьогодні запрошення премієра Лявала до відвідання Зединених Держав, якщо французький уряд погодиться на цю подорож. Держ. секретар Стімсон заявив, що треба уладити нараду прем. Лявала й Гувера без обмежування обсягу розмови. Догадуються, що головно радитимуть над роззброєнням, міжнародніми довгами і справою запасу золота.

З документів часу.

Кара за медалик з портретом Митрополита.

Нам прислано такий документ часу:

„Orzeczenie № K/X 57/31. Po przeprowadzeniu rozprawy Starosta w Kopyczyńcach wydał następujące orzeczenie: Przyjmuję za udowodnione, że ks. Mikołaj Cehelski, urodz. dnia 1896 r. w Strusowie, stanu żonaty, z zawodu gr. kat. ksiądz, zam. w Soroce, gminy.... powiatu Kopyczyńce (orzeczenie czynu przyjętego za dowiedziony) „demonstracyjna niechęć do Rządu i Państwa Polskiego". Czynem tym naruszył przepis § 11 ces. rozp. z 20/4 1854 r. dz. u. p. № 96. Wobec tego skazuję Pana na zasadzie § 11 ces. rozp. na karę grzywny w wysokości 5 zł. z zamianą w razie zaistnienia warunków przewidzianych w art. 27 rozp. Prez. Rzecz. z dnia 22/3 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem na karę aresztu zastępczego.... w wymiarze.... oraz na karę aresztu bezwzględnego.... i na zwrot odszkodowania w wysokości... na rzecz.... Jednocześnie zarządzam konfiskatę broszek".

Причиною тої кари, як нас повідомляють, було те, що в о. Миколи Цегельського знайдено медалики з портретом Митрополита Шептицького, видані на памятку російської неволі і на память ювилейного року.

Більшовицько-японська гра.

Японський амбасадор у Москві Гірото відвідав 22. ц. м. радянський комісаріят заграничних справ і мав довшу розмову з Літвіновом. Радянський комісар заявив, що його уряд противиться рішучо походові японських військ у напрямі невтральної полоси східньо-китайської залізниці, й просив амбасадора, щоби негайно повідомив про це японський уряд.

Який буде наслідок цієї розмови, покажуть найближчі події. Зачувати, що червона армія заняла стацію Оловянная на сході залізничої лінії, а головний командант ген. Бліхер наказав концентрацію військ у південно-усурійському напрямі. З огляду на те, що японський уряд застерігся проти інтервенції Союзу Народів і якоїбудь третьої держави, слід надіятися активного виступу червоної армії.

Вісти, які приходять з Манджурії, свідчать, що Японія не рахується також з голосом радянського уряду і хоче поставити його перед доконаними актами.

——o——

Голодівка 4.000 вязнів у Польщі.

З Варшави повідомляють, що політичні вязні в усіх польських тюрмах почали голодівку на знак протесту проти вязничного реґулямину, який зрівнює права політичних вязнів із кримінальними. Ближчих вісток про голодівку нема. Голодівку почало понад 4.000 вязнів.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 254—?

— **Лекції франц. й англ. мови**, збірні й поодинокі, починає 1. жовтня диплом. учителька. — Зголошення: „Ізмараґд", Костюшка 5.

— **„Час" у скруті.** Чернівецький український щоденник „Час" виходить тепер наслідком фінансової скрути тільки на двох сторінках і заповідає, що якщо українське громадянство в Румунії не поспішить з негайною допомогою видавництву, то видання щоденника прийдеться застановити зовсім. Тому видавництво „Час" апелює до всіх своїх довжників, як і до точних передплатників, щоби поспішили на ратунок „Часу".

— **День еміґранта.** Президія Кружка Жінок в „Еміґраційному Домі" запрошує всіх членів на сходини в пятницю 25. ц. м. в 18 год. у світлиці „Еміґраційного Дому" для зорганізування „Дня Еміґранта".

— **Україніка в німецькій пресі.** „Черновіцер Альгемайне Цайтунґ" принесла за останні місяці цілий ряд статтей, фейлетонів і заміток про Україну, і так м. ін. більшу розвідку про Довбуша, розвідку д-ра Г. М. про ворожі напади на Чернівці в 1359—1774 рр. (чч. 7952—54 з 15.—17. вересня ц. р.), статтю посла д-ра В. Залозецького про „Українців в Румунії" (ч. 7890 з 3. липня) і кілька статтей та заміток тогож Залозецького про Гуцульщину та українське народне мистецтво (м. ін. „С. О. С. дер Гуцулен", ч. 7809 з 5. квітня). — В „Букарестер Таґблятї" з 12. вересня надруковано фейлетон Ф. В. Штокери про Буковину („Буковіна"), де м. ін. згадується прихильно, але доволі баламутно про „рутенів", що посвячені звичаями та мовою з „українцями", та про гуцулів, овіяних „незглибимою містикою надземських традицій". — З. К.

— **В театрі Ріжнородностей** іде дальше комедія Моґема „Коли вернешся?" й приготування „Моральність пані Дульської" з Вандою Семашковою в заголовній ролі. В неділю попол. комедія „І що з таким робити?"

— **Доля проф. Бузука.** В Київі помер трагічною смертю проф. Петро Бузук, автор „Нарису історії української мови" і інших праць поміщених у збірниках історично-фільольогічного відділу Академії Наук. Бузук був арештований і щоби не перейти знущань слідчого відділу ДПУ, пробував скінчити самогубством: облив себе нафтою і підпалив. Важко попарений перебуває в лічниці.

— **Сучавський повіт відлучений від Буковини.** „Альгемайне Цайтунґ" довідується, що румунський уряд задумує злучити повіти Бажа і Сучаву з повітовим містом Фальтиченами.

— **І Львів добуває рекорд.** У відношенні чисельности населення Львів має 50.000 радієвих абонентів, Познань 23.000 і 30.000 Катовиці.

— **Сніги.** У Закопанім і околиці впав у вівторок сніг. У середу й четвер падав теж і паде далі. Поломив галуззя дерев і ушкодив телефони. В горах верства снігу доходить до 20 цм. — В Баварії лютує сніговія, якої не тямлять там від кількох літ у таку пору року. В горах сніг лежить верствою на 1 м. грубою. В деяких околицях сніг здержав залізничий рух.

— **Святочний дарунок 1.000.000 долярів, але не для нас.** Таку суму прислали американські свояки жидам у Польщі з нагоди свята судного дня. Не зважаючи на те, скаржиться „Хвиля", що цього року дарунок менший, як звичайно.

— **Директор „Кулка Рольнічого" взяв собі 101.000 зол.** У Калуші арештували судового канцеліста Ясенського, бо йому закидають, що він украв 101.000 зол. у калуськім Кулку Рольнічім. Ясінський був директором Кулка і мав до розпорядження касу того т-ва. При обрахунку біляису завважили недостачу повищої суми. Тому кілька місяців Ясінського обвинувачували за крадіж кількох тисяч золотих на шкоду калуського гор. суду. Ясінський на ті гроші дав векслі.

— **Безробіття в Польщі.** В дні 15. ц. м. було в Польщі 251.444 реєстрованих безробітних, у Львові 5.160, Дрогобичі 5.704, Перемишлі 2.433, Станиславові 2.364 і в Тернополі 635. Назагал помітне зниження безробіття, лише у Львові зросло воно на 59 осіб.

— **Веселий поручник.** Кінотеатри Коперник-Марусенька висвітлюють від пятниці 25. вересня голосний світовий шлягер — режісерії славного Ернеста Любича, творця „Паради кохання". Музику скомпонував Оскар Штравс, а головну ролю відтворив із прикметним собі очаровуючим усіх charmè Моріс Шевальє. Твір тих трьох то справжне переживання, яке нас ущасливлює та розвеселює. Хто не бачив „Паради кохання", мусить побачити „Веселого поручника", а хто бачив „Параду кохання", для цього „Веселий поручник" буде справжнім мистецьким пиром. Акція йде в передвоєнному Відні — місті мрій. Блеск двору Франца Йосифа І. Надлунайська столиця коли сміється та плаче. Симфонія чаруючих мельодій. „Веселий поручник" переходить із осміху до осміху — з дотепу до сатири й самі собі бажаєте, щоби ця фільма ніколи не скінчилася. Це найкраща та найбільш чаруюча фільма 1932 р.

— **Нерелігійні жиди.** У Стрию в день Судного дня комуністи розкидали протирелігійні летючки перед божницями. В звязку з тим арештувала поліція кількох жидів-комуністів і передала їх сл. судді в Стрию.

— **Перед виливом Дністра.** Наслідком дощів піднеслася вода на Пруті і Бистриці в надвірнянському повіті на 80 цм., на Свічі й інших менших допливах на 50 цм. В долинському повіті позем води піднявся на 1 м. На терені громади Витвиці виступила з берегів ріка Лужанка і залила повітову дорогу на просторі пів кільометра.

— **Зловживання у золочівській електрівні.** Адміністратор Яків Гірш фальшував дати на рахунках за зужиття електричної струї і гроші побирав до власної кишені. Страти міської електрівні виносять 6000 зол. Слідство в тій справі припинено з невідомої причини.

— **Смерть К. Р. Лянґевішого.** Перед кількома днями помер у Кенігсштайні в Німеччині в 57. році життя відомий та заслужений німецький видавець Карло Роберт Лянґевіше. Його накладом виходили цінні з культурного боку „Сині Книжки", у нього появилося кілька праць великого прихильника українців Павла Рорбаха, в його накладі вийшла вкінці дуже цінна, але мало відома, українська ілюстрована книжка про Німеччину. — **З. К.**

— **Новий німецький аграрний атташе в Москві.** На місце проф. Оттона Авгаґена, що довший час був хліборобським дорадником німецького посольства в Москві, але перед кількома місяцями мусів покинути свою посаду за неприхильну оцінку аграрних відносин у радянському Союзі, покликано дотеперішнього редактора журналу „Ост-Европа" в Берліні, д-ра О. Шіллера, що недавно випустив поважну книжку про колективізацію хліборобських господарств на Радянщині.

— **39.000 тон кави знищили в Бразилії.** Народня бразилійська кавова Рада в Ріо де Жанейро повідомляє, що дотепер знищено через спалення 39.000 тон кави. Ця кількість вистарчила би на потреби Польщі на 10 літ.

— **Віднайдення цвинтаря з часів мандрівки народів?** В полудневій Швеції, близько Мальмо, на малому півострові відкрили цвинтар 200 могил, які здається походять з часів мандрівки народів. Біля могил найдено дуже багато предметів і прикрас, на основі яких можна виробити собі погляд на мистецтво народів Півночі давної доби.

— **Змагання найпоганіших мущин.** Мешканці Брунсвіку біля Мельбуальне придумали добрий спосіб на добуття фондів для безробітних і урядили змагання здобуття рекорду найпоганішого мущини. Навіть радні міста не вагалися виступити в змаганнях.

— **Кінець „Навтілюса".** Підводна лодка „Навтілюс" так знищена подорожю до бігуна, що вирішили її затопити, або дати до перетоплення.

— **Самогубство любки Гітлера.** Минулої суботи поповнила самогубство любка Адольфа Гітлера, 23-літня слухачка музичної консерваторії, Геля Равбель. Підчас самогубства любки Гітлер був на вічу на провінції.

— **Веселий війт.** В місцевості Ст. Моріс над берегом Марни у Франції є веселий війт (мер). У Франції акт вінчання підписує молода пара в присутності війта. Війт постановив дещо осмілити молодят і заінсталював в громадській канцелярії грамофон. При вході молодих до канцелярії починається гра „Весільного маршу" з опери Льогенгріна, а це ділає успокоюючо на розбурхані нерви молодят.

— **Дволітня мораторія уродин дітей.** Союз християнських церков у Зед. Державах уладив анкету на тему способів припинення кризи в Америці. Відома американська письменниця Марґарета Сангер проголошує, що спасенням для Зед. Держав може бути дволітня „мораторія" уродин дітей і звертається до жінок з покликом, щоби це зрозуміли й старалися припинити народини. В своїх твердженнях кермується вона не лише причинами матеріяльної ощадности; каже, що всі народжені в часі кризи діти малиб душу обтяжену меляихолією і хорі нерви. Коли в Америці проповідують таку мораторію, в той саме час римський пекар Люіджі Сперандіні одержує від Мусолінія нагороду за народини 10-ої дитини.

— **В Данії нема вже панночок.** В Данії знесено урядово титул „панна". В листуванні вживається виключно слово „пані". Сталося так на жадання жінок, які заявили міністрові справедливости, що їм діється кривда. Мущини мають без огляду на вік титул „пан", а вагання віку жінки зміняє її титул із „панна" на „пані", хоч би навіть зовсім заміж не вийшла.

— **За 70 літ не буде лікарів.** Коли наука про здоровля пошириться серед загалу людности й кожна людина навчиться користати з ліків та пізнавати свою недугу, не треба буде сучасних лікарів т. зв. всіх наук. Навіть хірургія буде настільки доступна до опанування, що люди навчаться так направляти ушкоджені части тіла, як сьогодні авто. Все це проповідує один американський вчений.

— **Заборона листування з закордоном.** Новий декрет на Радянщині забороняє всяке листування громадян СССР із закордоном. Вимково вільно листуватися певним комуністам за дозволом ДПУ, але лише раз на шість місяців. Нова постанова має перервати всякі звязки з закордоном, не виключаючи родинніх, щоби відібрати змогу інформації про події на Радянщині. Всі громадяни, які одержують листи ізза кордону СССР, мають клопоти з ДПУ без огляду на зміст листів.

— **Там, де гинуть тисячі людей.** Мов три їздці Апокаліпси спали на нещасний Китай удари долі: повінь, війна й пошесть. Ще не прогомініли страшні вісти про сотки тисяч жертв великої повени, як несподівано вибухнула японсько-китайська війна. Тепер довідуємося про третє лихо, яке припало нещасній країні. В околицях Ганков вибухнула пошесть холери. Шириться вона головно серед втікачів із затоплених околиць, шириться теж на „островах", які остали на областях залитих повінню. Голод і пошесть десяткує тих, яких випустила з своїх обіймів загроза смерти в розбурханих хвилях вод. **Голодні матері вбивають своїх дітей** і живляться їх мясом, з того можна зрозуміти всю глибину нещастя, коли материнські інстинкти завмирають і голод спрямовує їх до розпучливих вчинків. В обозах втікачів із затоплених областей вмірають тисячі осіб кожного дня, тисячі людей копають для них братерські могили. Минулого тижня уряд видав приказ втопити 1.500 людей в хвилях ріки. Причиною цього присуду були випадки холери в їхньому бараці. В одному обозі вибух бунт проти відділів поліції. Підчас боротьби згинуло 2.000 людей. На просторі 30.000 квадр. кільом. лежать звалища 4 міліонів домів, 14 міліонів людей втратило дах над головою, а 3,000.000 не лише майно, але і життя.

— **Фабрика вилетіла в повітря.** В Дімітана (Греція) наслідком вибуху вилетіла в повітря фабрика вибухових матеріялів. Наслідком того вибуху вилетіла у воздух і інша фабрика. Згинуло двох людей.

— **Радісна відомість.** Найширші круги консументів, які від ряду літ уживають до домашнього господарства відомого з доброти і нічим незаступленого мила **Олень Шіхт**, повитають напевно з великою радістю відомість, що завдяки знижці фабричної ціни мило це в детайлічній продажі є значно дешевше.

З судової салі.

РОЗПРАВА ПРОТИ І. МИГУЛА І ТОВ. ЗА ПІДПАЛ.

Сьогодні (24. ц. м.) дальше переслухувано свідків.

Св. *Дм. Логинський*, заступник війта з Куликова, не зізнав у дійсности нічого, бо все забув і не зважаючи на найбільші зусилля предсідника, не можна було від нього нічого видобути.

Слідуючий свідок *Варшава*, кмд. поліції, потвердив, що у вступному слідстві Мигул і Левицький призналися до підпалів, при чому Мигул говорив тоді, що робив це тільки у дві руки. Дальше Мигул признався до приналежности до УВО, а Левицький ні. Свідок твердить також, що справників мусіло бути більше, на що вказували м. ін. сліди якихсь теннісових черевиків.

Покликані свідки *Васятко, Пшимуський, Назарчик* і *Наглік* не внесли до справи нічого марканітнішого. Деякі з них твердили, що бачили на місці підпалу виразні сліди тільки двох людей.

Марія Березюк, суджена Ляхмана, признає, що він сховав у неї 2 револьвери, але вони були зіпсовані і Ляхман хотів дати їх до направи.

Вносять на салю кріс і набої. Свідок не може рішитися, чи це ті самі, які заквестіоновано у Ляхмана.

Вкінці зізнав свідок *Мих*, що мав, згідно з донесенням поліції, бачити і пізнати втікаючого Мигула з місця підпалу. Одначе свідок під присягою заперечив цьому.

Тому, що інші свідки сьогодні не явилися, предсідник перелошив розправу до завтра.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: *„КОЛИ ВЕРНЕШСЯ!"*. Комедія на 3 дії *Моґема*.

Один із найвизначніших сучасних англійських повістярів пише вряди-годи для розваги власної та чужої і для гарного заробітку легкі комедії у французькому дусі. Не шукає він за оригінальною темою. Молодий муж-лікар зраджує свою гарну жінку після 5-літнього подружжя з її найкращою приятелькою. Батько дасть своїй доньці, що є в розпуці та має намір розвестися, раду, як „відбити" свого мужа приятельці. Рада ані нова, ані оригінальна, ані дотепна, але наскрізь модерна: жінка повинна прикидатись зовсім байдужою, коли муж не буває дома, а навіть повинна допомогати йому зустрічатися із приятелькою якнайчастіше... Як і чому? — Це вже залежить від того індивідуального випадку, який маємо перед собою.

Пєса має кілька веселих ситуацій, кілька добрих помічень і можна глядіти на неї із погідним усміхом, як на всі ті подружні трагедії, коли знаємо, що в них не дійде до зівної небезпечної розправи і де кінець буде напевно щасливий.

Публика була вдоволена автором і акторами так само як герої пєси собою.

ж. р.

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Поодинокі осяги недільних і понеділкових змагань представляються так:

МУЩИНИ:

100 м. 1) Вішка, Сок.-Стрий, 12.3 сек., 2) Мартинович, УССК, на півгруди, 3) Ковальчик, Беркут.

200 м. 1) Ковальчик, Беркут, 25.9 сек., 2) Мартинович, УССК, 26 сек., 3) Вішка, Сок.-Стрий.

400 м. 1) Ковальчик, Б, 57.7 сек., 2) Березинський, Сокіл-Отлядів, 3) Онар, Беркут.

1500 м. 1) Медвідь, Беркут, 4:51.6, 2) Сліпко, УССК, 3) Савчак, Сокіл-Стрий.

3000 м. 1) Медвідь, Б, 11:3.2, 2) Сліпко, УССК, метер за першим, 3) Савчак, Сок.-Стрий.

Гінці 4×100 1) УССК, 49.8 сек. у складі: Рак Р., Петріна, Шерстило, Мартинович. 2) Беркут, 50.6 сек., у складі: Ковак, Ковальчик, Колодій, Будавинь. 3) Сагайдачний.

Олімпійські гінці 800+400+200+100 1) Беркут І., 3:55.8 (укр. рекорд), у складі: Ковальчик, Колодій, Ковак, Медвідь. 2) УССК, 4:01, у складі: Сліпко, Петріна, Мартинович, Шерстило. 3) Беркут II.

Мет диском: праворуч: 1) Гнатейко, УССК, 33.74 м., 2) Круль, Сокіл-Клепарів, 33.70 м., 3) Ковак, Б., 30.55 м; *лівоpуч:* 1) Гнатейко, УССК, 26.08 м; *обіруч:* 1) Гнатейко, УССК, 59.82 м.

В пробі побиття українського рекорду в меті диском Гнатейко осягнув: праворуч 34.87 м., себто побив укр. рек. на 5 цм., обіруч 60.95 м. себто побив укр. рек. на 38 цм.

Мет ратищем: 1) Ковак, Беркут, 46.62 м., 2) Андронік, Б., 40.70 м., 3) Гнатейко, УССК 39.76 м.

Стусан кулею: праворуч: 1) Круль, Сок.-Клепарів, 12.48 м., 2) Гнатейко, УССК, 10.71 м., 3) Ковак, Б., 10.63 м.; *обіруч:* 1) Круль, Сок.-Клеп., 23.68 м.

Круль установив нові українські рекорди: стусану кулею: праворуч кращий на 48 цм., обіруч кращий на 291 цм.

Скок удовжінь: 1) Петріна, УССК, 612 цм., 2) Вішка, Сок. Стрий, 602 цм., 3) Будавинь, Беркут, 563 цм.

Скок увисочінь: 1) Барусевич, УССК, 154 цм., 2) Бортник, Сок. Стр., 154 цм., 3) Рак Р., УССК, 154 цм.

Скок жердкою: 1) Вірлик, Бер., 264 цм. 2) Петріна, УССК, 264 цм., 3) Медвідь, Бер., 254 цм. Два перші вирівнали український рекорд.

Вірлик у пробі побиття українського рекорду осягнув 273.7 цм., чим побив український рекорд на 9.7 цм.

ЖІНКИ:

60 м.: 1) Стасів, Бер., 9.0 сек., 2) Варчак, Стріла, 3) Якубів, ЖУСК.

100 м.: 1) Стасів, Бер. 15.2 сек., 2) Гусар, Чорноморка, Бер., 15.9 сек., 3) Соколовська, 16.5 сек.

800 м.: 1) Стасів, Бер., 2:59.0, установила український рек., 2) Варчак, Стріла 3:31 1.

Гінці 4×60 1) Беркут: Стасів, Сенечко, Опока, Гусар 36.8 сек.; 2) Львів-комб.: Соколовська, Дацько, Якубів, Бирчак.

Мет диском: праворуч: 1) Гусар, Бер., 23.29 м., 2) Сенечко, Бер., 22.86 м., 3) Несторівна, Сок. Клеп., 19.79 м.; обіруч: 1) Гусар, Бер., 40.88 м. (укр. рек.), 2) Сенечко, 39.06 м.

Мет ратищем: 1) Гусар, Бер., 18.72 м., 2) Стасів, Бер., 16.98 м., 3) Опока, Бер., 16.32 м.

Стусан кулею: праворуч: 1) Бирчак, Стріла, 7.82 м., 2) Гусар, Бер., 7.62 м., 3) Несторівна, Сок.- Кл. 7.53 м.; обіруч: 1) Гусар, Бер., 13.82 м: (укр. рек.), 2) Бирчак, Стр., 13.61 м.

Скок удовжінь: 1) Соколовська, Чорном., 401.5 цм., 2) Якубів, ЖУСК, 399 цм., 3) Гусар, Бер., 392 цм.

Скок увисочінь: 1) Гусар, Бер., 119 цм., 2) Стасів, Бер., 109 цм.

Триамаг виграла Гусар (Берк.) перед Стасів (Берк.) у відношнні 48.5:45.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 24. IX 1931. за масло експортове і десерове пріма —·— зол., літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·10 зол. копу яєць 6·— Тенденція на яйця знижкова.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

КАЛЄНДАР ДЛЯ ВСІХ НА 1932 РІК. Стор. 166. Львів 1932. Накладом Івана Тиктора, Львів, Боїмів ч. 4.

ЖУРНАЛИ.

ДОБРИЙ ПАСТИР, присвячений душпастирським і церковним справам. Станиславів-Перемишль. 1931, ч. 3. Рік І. Зміст: о. Т. Галущинський ЧСВВ: Апостольські покликання в Євангеліях. Перші ученики. о. О. Орський: Суспільне апостольство душпастиря. о. д-р В. Василик: Основа й істота релігії. о. С. Лукач: Приготування позашкільних дітей до першого св. Причастія. о. М. Каровець: Столітні роковини знесення вас. монастирів на Україні. Церковний огляд. З нашого церковного і релігійного життя. Вісти з католицького світу. На вибрані теми: Чи в церковних Службах належить поклонятися на спомин таїнства Воплощення? о. І. Луцик: Церква і пролетаріят. о. В. Я.: Смерть Горація Марувого, професора християнської археольогії. о. Й. Ст.: Петро Ґебей, епископ мукачевський. Нові книжки й видання.

Виказ жертв

на будову шпиталю ім. Митрополита Андрея.

(Виказ 27).

Зложили: Запис бл. п. д-ра І. Курівця 100 ам. долярів; 403 зол. Декан. ур. Гаї Старобрідські; 281 зол. дохід з ювилейного свята в Стрию; 142 зол. Український Банк Тернопіль; 95 зол. збірка І. Кургана; 60 зол. Чит. „Просвіти" Бережани; 52 зол. Ювил. Комітет Долина; 59 зол. о. д-р Вергун; по 50 зол. О. І. Сушишин, Спілка Колоденце і о. Коцюбинський Завадів; 42 зол. пар. ур. Хитар; 32 зол. пар. ур. Бібрка; по 30 зол. о. Ан. Онуферко Скалат і пар. ур. Бібрка; по 25 зол. Евст. Воронович Сілки, Кооп. Молочарня Глиняни, Маслосоюз Львів, Українське Лік. Тов. замість вінця на могилу д-ра Ціпановського і Кооп. „Хлібороб" Звенигород; по 20 зол. І. Іжиковська Броди і о. Вонс Ігровиця; 12 зол. пар. ур. Мшана; по 10 зол. о. Марків Станис, пар. ур. Фаліш, о. Онуферко Скалат, М. Івасюк пар. ур. Збараж і „Сільський Господар" Попелі; по 8 зол. пар. ур. Кальне і Підлисин; 6 зол. Дек. ур. Стрийський; по 5 зол. Кооп. „Добробут" Петранка, пар. ур. Тухля, Солонка, Пустомити, Бабинці, Новосілки, Б. Охримович Завадів і І. Пелех Лютовиська; по 4 зол. пар. ур. Путятинці і о. Ляхович Лютовиська; по 3 зол. пар. ур. Охримири, Поникови ця Мала, Бубнище і І. Савків Коломия; по 2 зол. Ол. Добрянський, пар. ур. Підярків два рази Миколаїв, Девятники, о. Довбенко Грабів, о. Костирка Грабовець, ур. пар. Биткінці і пар. ур. Деревляни; по 1 зол. пар. ур. Свобода, Болехів, Лютовиська, Розгадів, Бетьке, Солонка, Мужиловичі, Вишнівчик і І. Винник.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Нечинний.

Театр Ріжнородностей:
Пятниця, 25. вересня, година 8. веч. „Коли вернешся?", комедія Моґема.
Субота 27. вересня год. 7·30 вечором „Коли вернешся?" комедія Моґема.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Наречена з льотерії" (Джанета Мекдональд).

КАСІНО: Звукова фільма", „Сірий дім" і додатки.

ЛЕВ: „Мін-Той" (Торговля живим товаром у Китаю.)

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Веселий поручник" (Моріс Шевальє.)

МІРАЖ: „Грай, цигане!" й додатки.

ОАЗА: Звукова фільма „Король пройдаків".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Чар танга".

ПАН: „Індійська гробниця".

ПАСАЖ: „Атака цепелінів на Льондон" (Підтяті крила) й додатки.

СОНЦЕ: „Хоробрий вояк Швейк" (2 серії) та „Любка Розводьського".

СТИЛЕВЕ: „Два серця", (Люіс Вольгайм) „Клюб бездітних".

ХИМЕРА: „Жінка, яка ніколи не забудеться" (Ліль Даґовер, Іван Петрович.

УПІХА: „Шалений їздець", „Жінка з бруку" (Люпе Велез).

Програма радіо.

Пятниця 25. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 18·55 Музика Шопена. 20·00 Ораторія Брамса. **Липськ** (259,3) 19·30 Танці ріжних народів. **Бреслява** (325) 20·00 Концерт фільг. орх. **Штрасбург** (345,2) 20·30 Фестіваль Ст. Саенса. **Штутгарт** (360,1) 18·40 „Чи є ще нова музика?", Г. Штробель. **Гамбург** (372,2) 19·55 „Самсон і Даліля", опера Ст. Саенса. **Букарешт** (394,2) 21·00 „Трістан і Ізольда", опера Вагнера. **Соттенс** (403,8) 20·00—20·15 Засідання Союзу Народів. **Берлін** (419) 20·00 Симф. концерт. **Харків** (426) 15·00, 20·00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 17·00 Скрипка й органи. 20·00. Військова музика. 20·55 Шведські пісні. **Рим** (441,2) 17·30—18·15 Концерт 21·00 „Scugnizza", оперетка Кости. **Беромінстер** (459,4) 21·00 Концерт хору й орх. **Прага** (486,2) 21·00 Концерт донських козаків. **Відень** (516,4) 19·30 Трансмісія з опери. 22·20 Джезбенд. **Рига** (524,5) 19·03—21·30 Симф. конц. **Мінхен** (532,9) 19·30 Моцарт. **Будапешт** (550,5) 19·30 Циган. музика. 20·30 Година сміху. **Ленінград** (1000) 15·00 Музика Шуберта і Бетовена. **Ослью** (1071,4) 20·00 Концерт симф. 22·15 Студентський хор. **Калюндборг** (1153,8) 21·10—22.00 Музика Бетовена. 22·15 Югославянська музика. **Москва** (1481) 19·30 Концерт. 20·30 Відчит.

Субота, 26. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 20·00 „Frauen haben das gern", оперетка В. Кольо. **Липськ** (259,3) 19·30 „Золотник з Толеда", опера Офенбаха. **Моравська Острава** (263,4) 22·20 Радіофільм. Танкова музика. **Бреслява** (325) 18·35 „Музика в 2000 р.". Ф. Варшавер. **Брно** (341,7) 21·00 Релігійна музика. **Штутгарт** (360,1) 14·45 Квартет цитристів. **Гамбург** (372,2) 16·30 Попол. концерт. 21·00 Осінний баль. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. 21·00 „Весела вдовичка", оперетка Леґара. **Соттенс** (403,8) 20·00—20·15 Засідання Союзу Народів. **Берлін** (419) Скрипковий концерт. **Харків** (426) 15·00, 20·00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 21·15 Концерт хору. **Рим** (441·2) 17·30 Інструментальний концерт. 21·00 „Норма", опера Белінія **Гельсінгфорс** (453,2) 19·49 Концерт хору. **Лянгенберг** (472,4) 20·00 Веселий вечір. 23·30 Джез. **Прага** (486,2) 19·35 Тріо Маудра. **Міляно** (500,8) 19·45 Музичні продукції **Відень** (516,4) 20·25 Ганзі Ніве сміється і співає. **Любляна** (575,8) 21·00 Концерт сальон. квінтету. **Ленінград** (1000) 15·30 Пісні українських композиторів. **Калюндборг** (1153,8) 21·25 Данські пісні. **Москва** (1481) 19·00 Музичний фронт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота 26. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час. 12·10, 15·10, 16·00, 17·15, 18·45, 19·25 Музика з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 16·00 Слуховище для старшої молоді. 16·30 Концерт для молоді. 16·55 Відчит з Вильна. 17·35 „Природа і штука", проф. Махневич. 18·00 Концерт (тенор, форт.). 18·30 Літературна гутірка. 19·00 Всячина. 19·20, 19·40, 19·55, 20·00 Комунікати. 20·15 Легка музика з Варшави. 22·00 „На овиді", Фейл. 22·15, 22·20 Комунікати. 22·30 Музика Шопена. 23·00—24·00 Легка, танкова музика з Варшави.

Пятниця 25. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час. 12·10, 15·10, 15·55, 16·45, 19·35 Музика з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·25 „Піянство і пияниці у Шекспіра", д-р Копчинський. 15·45 Львівський короткохвилевий куток. 16·30 „Вплив музики на психіку дитини", д-р Лісса. 16·50 Літерат. гутірка по французьки. 17·10 Авдиція для хорих. 17·35 Гр. з Вар. Відчит. 18·00 Легка музика. 19·00 Всячина. 19·20 „За Німан", м-р Боркевич. 19·40 Почтова скринька. 20.00 Радіовий денник. 28·10 Спортовий комун. 20·15 Симф. концерт (Вебер, Бетовен). 22·30—22·40 Комунікати. 22·45—24·00 Танкова музика з „Брістоль" у Львові.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

— **Український Наддніпрянський Театр Дир. М. Карабіневича.**

ЩУЦІМ:
25/IX „Маруся Богуславка".
26/IX „Запорожець".
27/IX „Аза".
СТОПНІЦА:
28/IX. „Аза".
29/IX „Гриць".
31/IX „Маруся Богуславка".
1/X „Вій".
2/X „Воскресення".
БУСК:
3/X „Гриць".
4/X „Вій".
5/X „Запорожець".
6/X „Аза".

Театр у скорім часі **обїде Галичину і Волинь з найновішим репертуаром:** „Сорочинський Ярмарок", „Бар-Кохба" і „Левін".

Український театр під адм. проводом І. Волощука.

До дня 27. IX. театр грає в Олешицях.
ЯРОСЛАВ:
28. IX. Хмара.
29. IX Ой не ходи Грицю.
ПЕРЕВОРСК:
30. IX. Хмара.
1. X. Ой не ходи Грицю.
2. X. Циганка Аза.

З Переворска у своїм турне вступить театр на 2 вистави до Перемишля. Репертуар буде оголошений в часописах.

Правильні вправи в „Соколі-Батьку" починаються з днем 1. жовтня 1931 р. Вправляють: члени у вівтірки й пятниці від 8—9 год. вечором. Членкиці у четверги й суботи від 8—9 год. вечором. Реміснича молодь в середи від 8—9 год і в суботи від 7—8 год вечором. Старші учасники в вівтірки й пятниці від 7—8 год. веч. Молодші учасники в понеділки й середи від 3—4 год. поп. Учасниці в вівторки й суботи від 3—4 год. поп. — Близші інформації в домівці Товариства. — **Тиміт Білостоцький,** начальник „С-Б". 541

Прив. коед. гімназія ім. І. Франка в Дрогобичі. Богослуження з нагоди початку шкільного року відбулося дня 23. вересня в 9. год. У четвер 24. вересня правильна наука. — Вписи тріватимуть до кінця вересня. — **Управа.** 524 3—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.